

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 28 май 2021 г.
(OR. en)

Междуинституционално досие:
2018/0197(COD)

6168/1/21
REV 1 ADD 1

FSTR 13
REGIO 22
FC 4
CADREFIN 70
CODEC 203
PARLNAT 122

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ НА СЪВЕТА

Относно: Позиция на Съвета на първо четене с оглед на приемането на РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд

- Изложение на мотивите на Съвета
- Прието от Съвета на 27 май 2021 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 29 май 2018 г. Комисията представи предложение за регламент относно Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и относно Кохезионния фонд¹, което е част от законодателния пакет за политиката на сближаване за периода 2021 – 2027 г. Основната политическа цел на Регламента за ЕФРР/Кохезионния фонд е да се укрепи икономическото, социалното и териториалното сближаване в Съюза чрез намаляване на различията между отделните региони на ЕС в съответствие с членове 174, 176 и 177 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). На 28 май 2020 г., вследствие на пандемията от COVID-19 и като част от преразгледаната многогодишна финансова рамка за периода 2021 – 2027 г. и пакета за възстановяване, Комисията предложи различни изменения на законодателния пакет за политиката на сближаване за периода 2021 – 2027 г., включително на Регламента за ЕФРР/Кохезионния фонд².
2. Европейският икономически и социален комитет прие своето становище по първоначалното предложение на 17 октомври 2018 г.³ и относно измененото предложение — на 18 септември 2020 г.⁴ Комитетът на регионите прие своето становище относно първоначалното предложение на 5 декември 2018 г.⁵ и относно измененото предложение — на 14 октомври 2020 г.⁶
3. Европейският парламент прие позицията си на първо четене по Регламента за ЕФРР/Кохезионния фонд на своето пленарно заседание на 27 март 2019 г.
4. Работна група „Структурни мерки“ разгледа предложения Регламент за ЕФРР/Кохезионния фонд на редица заседания по време на българското, австрийското, румънското, финландското, хърватското, германското и португалското председателство.

¹ Док. ST 9522/18 + ADD 1 + ADD 2.

² Док. ST 8380/20 + ADD 1.

³ ОВ С 62, 15.2.2019 г., стр. 90.

⁴ ОВ С 429, 11.12.2020 г., стр. 236.

⁵ ОВ С 86, 7.3.2019 г., стр. 115.

⁶ ОВ С 440, 18.12.2020 г., стр. 191.

5. На 15 февруари 2019 г. Комитетът на постоянните представители одобри първоначалния частичен мандат за водене на преговорите⁷. На 22 юли 2020 г. Комитетът на постоянните представители одобри друг частичен мандат за водене на преговорите с Европейския парламент във връзка с измененото предложение на Комисията за Регламент относно ЕФРР/Кохезионния фонд⁸. Освен това на 5 октомври 2020 г. Комитетът на постоянните представители актуализира частичния мандат за водене на преговорите, за да се вземат предвид заклученията на Европейския съвет относно многогодишната финансова рамка за периода 2021 – 2027 г. и пакета за възстановяване, приети на извънредното заседание на Европейския съвет на 17, 18, 19, 20 и 21 юли 2020 г.⁹
6. Въз основа на тези мандати финландското, хърватското, германското и португалското председателство проведеха междуинституционални преговори, които приключиха на 9 февруари 2021 г.
7. На 16 март 2021 г. комисията по регионално развитие (REGI) на Европейския парламент одобри резултата от междуинституционалните преговори. На 18 март 2021 г. председателят на комисията по регионално развитие към ЕП изпрати до председателството на Съвета писмо, в което посочва, че ще препоръча на пленарното заседание позицията на Съвета, след проверка от юрист-лингвистите, да бъде приета без изменения на второ четене от Парламента.
8. Вземайки предвид посоченото по-горе споразумение и след редакцията от юрист-лингвистите, Съветът прие позицията си на първо четене на 27 май 2021 г. в съответствие с обикновената законодателна процедура, предвидена в член 294 от ДФЕС.

⁷ Док. 6147/19 ADD 2.

⁸ Док. 9430/20.

⁹ Док. 10880/20.

II. ЦЕЛ (членове 2 и 3)

9. В съответствие с член 176 и член 174, втора и трета алинея отДФЕС, ЕФРР ще продължи да допринася за намаляването на различията в равнището на развитие на различните региони и изостаналостта на най-необлагодетелстваните региони, измежду които специално внимание ще бъде обърнато на регионите, които са засегнати от сериозни и постоянни неблагоприятни природни или демографски условия, включително по-специално вследствие на демографски спад, като най-отдалечените региони, най-северните региони с много ниска гъстота на населението, островните и трансграничните и планинските региони. Кохезионният фонд ще продължи да допринася за постигането на общата цел за укрепване на икономическото, социалното и териториалното сближаване в рамките на Съюза, като предоставя финансов принос в областта на околната среда и трансевропейските мрежи в сферата на транспортната инфраструктура (TEN-T).
10. ЕФРР ще подкрепя следните политически цели:
- по-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативна и интелигентна икономическа трансформация и регионалната свързаност на информационните и комуникационните технологии (политическа цел 1);
 - по-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него, превенция и управление на риска и устойчива градска мобилност (политическа цел 2);
 - по-добре свързана Европа чрез подобряване на мобилността (политическа цел 3);
 - по-социална и по-приобщаваща Европа чрез реализиране на Европейския стълб на социалните права (политическа цел 4);
 - Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на всички видове територии и местни инициативи (политическа цел 5).

Политически цели 2 и 3 ще бъдат подкрепяни и от Кохезионния фонд.

Впоследствие политическите цели се прецизират допълнително в специфични цели, които се предвиждат и в Регламента за ЕФРР/Кохезионния фонд.

III. АНАЛИЗ НА ПОЗИЦИЯТА НА СЪВЕТА НА ПЪРВО ЧЕТЕНЕ

а) Специфични цели (член 3)

11. Позицията на Съвета на първо четене постига добър баланс между различните специфични цели, които трябва да бъдат преследвани от ЕФРР и Кохезионния фонд, като отразява основните предизвикателства, пред които е изправена Европа понастоящем, като например, наред с другото, подкрепата за възстановяването от пандемията от COVID-19, зеления преход, повишаването на конкурентоспособността, подобряването на свързаността.
12. В този контекст постигнатото споразумение предвижда изричната възможност ЕФРР да предоставя подкрепа, насочена към повишаване на цифровата свързаност като част от политическа цел 1 за по-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа. За да се запази точният баланс между подкрепата за различните политически цели, само 40% от средствата, изразходвани за повишаване на цифровата свързаност, ще бъдат взети предвид при изчисляването на съответствието с изискванията за тематична концентрация за политическа цел 1, а средствата, които се вземат предвид за изискванията за тематична концентрация, няма да надхвърлят 40% от минималните изисквания за тематична концентрация за тази политическа цел.
13. В рамките на политическа цел 2 за по-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии, ЕФРР и Кохезионният фонд ще могат да предоставят, наред с другото, подкрепа за подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и за намаляване на всички форми на замърсяване. Освен това в рамките на същата политическа цел 2 ЕФРР и Кохезионният фонд ще могат да предоставят подкрепа за насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност като част от прехода към икономика с нулеви нетни въглеродни емисии. За да се запази точният баланс между подкрепата за различните политически цели, само 50% от средствата, изразходвани за насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност ще бъдат взети предвид при изчисляването на съответствието с изискванията за тематична концентрация за политическа цел 2, а средствата, които се вземат предвид за изискванията за тематична концентрация, няма да надхвърлят 50% от минималните изисквания за тематична концентрация за тази политическа цел.

14. В рамките на политическа цел 4 за по-социална и приобщаваща Европа чрез реализиране на Европейския стълб на социалните права, ЕФРР ще може да предоставя подкрепа за насърчаване на социално-икономическото приобщаване на маргинализираните общности, домакинствата с ниски доходи и групите в неравностойно положение, включително хората със специални нужди; и за насърчаване на социално-икономическата интеграция на граждани на трети държави, включително мигранти, чрез интегрирани действия, в т.ч. жилищно настаняване и социални услуги.
15. В рамките на политическа цел 5 за по-близка до гражданите Европа чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на всички видове територии и местни инициативи, ЕФРР ще може да стимулира интегрираното и приобщаващото социално, икономическо и екологично развитие, културата, както и природното наследство, устойчивия туризъм и сигурността в райони, различни от градските. Подкрепата по тази политическа цел ще се предоставя чрез стратегии за териториално и местно развитие.

б) Тематична концентрация на подкрепата от ЕФРР (член 4)

16. Държавите членки ще решават на какво равнище да се съобразят с тематичната концентрация: дали на национално, или на равнището на категориите региони. Държавите членки ще направят този избор в своите споразумения за партньорство, сключени с Комисията. Изборът им важи за целия програмен период.

17. За целите на тематичната концентрация държавите членки и регионите се класифицират въз основа на тяхното съотношение на брутния национален доход в три групи и за всяка група се определят минимални средства за политически цели 1 и 2. Държавите членки и регионите със съотношение на брутния национален доход $\geq 100\%$ от средния за ЕС ще трябва да заделят най-малко 85% от своите ресурси по ЕФРР за политическа цел 1 и политическа цел 2 и най-малко 30% за политическа цел 2. Държавите членки и регионите със съотношение на брутния национален доход $\geq 75\%$ и под 100% от средното за ЕС ще трябва да заделят най-малко 40% от своите ресурси по ЕФРР за политическа цел 1 и най-малко 30% за политическа цел 2. И накрая, държавите членки и регионите със съотношение на брутния национален доход под 75% от средния за ЕС заделят най-малко 25% от своите ресурси по ЕФРР за политическа цел 1 и най-малко 30% за политическа цел 2. Предоставянето на държавите членки на избор, за да постигнат тематична концентрация на национално равнище или на равнище категория региони следва да дава възможност за гъвкавост на равнището на отделните програми.

в) Обхват на подкрепата от ЕФРР (член 5)

18. ЕФРР ще подкрепя следните дейности:

- инвестиции в инфраструктура;
- дейности за приложни научни изследвания и иновации, включително индустриални научни изследвания, експериментална развойна дейност и проучвания за осъществимост;
- инвестиции в достъпа до услуги;
- производствени инвестиции в МСП и инвестиции, насочени към запазването на съществуващи и създаването на нови работни места;
- оборудване, софтуер и нематериални активи;
- изграждане на мрежи, сътрудничество, обмен на опит и дейности, включващи иновационни клъстери, включително между предприятия, научноизследователски организации и публични органи;
- информация, комуникация и проучвания; и
- техническа помощ.

19. При определени условия ЕФРР може да предоставя подкрепа за производствени инвестиции в предприятия, различни от МСП. Също така при определени условия ЕФРР може да предоставя подкрепа за обучение, учене през целия живот, преквалификационни и образователни дейности, както и за купуване на стоки, необходими за подобряване на устойчивостта на здравните системи и укрепване на устойчивостта при бедствия.
20. Когато е строго необходимо и като временна мярка в отговор на извънредни или необичайни обстоятелства, ЕФРР може да подкрепя финансирането на оборотния капитал в МСП под формата на безвъзмездни средства.

г) Обхват на подкрепата от Кохезионния фонд (член 6)

21. Кохезионният фонд ще подкрепя следните дейности:
- инвестиции в областта на околната среда, включително инвестиции, свързани с устойчивото развитие и енергетиката, които предполагат ползи за околната среда, с особен акцент върху енергията от възобновяеми източници;
 - инвестиции в TEN-T;
 - техническа помощ;
 - информация, комуникация и проучвания.

д) Изключения (член 7)

22. Важно беше да се изясни кои дейности попадат извън обхвата на ЕФРР и на Кохезионния фонд. Такъв е случаят например с инвестициите за постигане на намаляване на емисиите на парникови газове от дейности съгласно Директива 2003/87/ЕО относно схемата за търговия с емисии, за да се избегне дублиране на наличното финансиране, което вече съществува като част от посочената директива. Освен това инвестициите в предприятия в затруднено положение, както са определени в Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията, също са изключени, освен ако не са разрешени съгласно правилата за предоставяне на помощ *de minimis* или на временна държавна помощ, установени за справяне с извънредни обстоятелства. ЕФРР и Кохезионният фонд няма да подкрепят и някои инвестиции в летища, с изключение на подкрепата за целеви мерки за смекчаване на въздействието върху околната среда, за мерки за сигурност и безопасност на регионалните летища, при условие че основната цел на инвестициите е ясно определена от гледна точка на стандартите на ЕС в областта на околната среда, сигурността или безопасността и е в съответствие с правилата за държавната помощ. По същия начин никой от фондовете няма да подкрепя съоръжения за депониране и третиране на остатъчни отпадъци, за извеждане от експлоатация или изграждане на атомни електроцентрали или за производство, преработка и продажба на тютюн и тютюневи изделия. Изключва се и подкрепата за инвестиции, свързани с производството, преработката, транспорта, разпространението, съхранението или изгарянето на изкопаеми горива, с изключение на:

- i) при определени условия замяната на отоплителни системи на твърди изкопаеми горива с газови отоплителни системи;
- ii) инвестиции в разширяването и промяната на предназначението, преобразуването или преоборудването на газопреносни и разпределителни мрежи, при условие че тези инвестиции подготвят мрежите за добавяне в системата на възобновяеми и нисковъглеродни газове, като водород, биометан и синтетичен газ, и позволяват заместването на инсталации за твърди изкопаеми горива;
- iii) инвестиции в чисти превозни средства за обществени нужди, както и в превозни средства, въздухоплавателни средства и плавателни съдове, проектирани и конструирани или приспособени за използване от службите за гражданска защита и противопожарните служби.

Размерът на подкрепата по подточки ii) и iii) по-горе ще бъде ограничен в зависимост от равнището на brutния национален доход на държавата членка и дела на твърдите изкопаеми горива на държавата членка в brutното вътрешно потребление на енергия. Операциите, подкрепяни чрез ЕФРР и Кохезионния фонд по подточки i) и ii) ще се избират от управляващия орган до 31 декември 2025 г. и няма да е възможно прехвърляне към следващия програмен период.

е) Специални разпоредби (членове 9 – 14)

23. По отношение на най-отдалечените региони ще се прилагат някои специфични разпоредби в съответствие с член 349 от ДФЕС.
24. ЕФРР може да предоставя подкрепа за интегрирано териториално развитие в рамките на програми по цел „Инвестиции за растеж и работни места“ и цел „Европейско териториално сътрудничество“. За да се справи с икономическите, екологичните, климатичните, демографските и социалните предизвикателства, ЕФРР ще подкрепя интегрираното териториално развитие въз основа на стратегии за териториално или водено от общностите местно развитие. ЕФРР ще подкрепя Европейската инициатива за градовете. ЕФРР ще подкрепя Инструмента за междурегионални инвестиции в иновации, който на свой ред ще подкрепя пускането на пазара и разрастването на междурегионалните иновационни проекти, които имат потенциала да насърчават развитието на европейските вериги за създаване на стойност.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

25. Позицията на Съвета на първо четене отразява компромиса, постигнат в преговорите между Съвета и Европейския парламент със съдействието на Комисията.
26. Съветът смята, че позицията му на първо четене представлява балансиран пакет за двата фонда, които ще бъдат създадени с този регламент за програмния период 2021 – 2027 г.